

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

4. märts 2020*

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Õiguslane koostöö
kriminaalasjades – Raamotsus 2005/214/JSK – Juriidilistele isikutele määratud rahaliste karistuste
tunnustamine ja täitmine – Raamotsuse mittetäielik ülevõtmine – Riigisisese õiguse kooskõlalise
tõlgendamise kohustus – Ulatus

Kohtuasjas C-183/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku (Lõuna-Gdański
rajoonikohus, Poola) 26. veebruari 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa
Kohtusse 9. märtsil 2018, menetluses

Centraal Justitieleel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB)

versus

Bank BGŻ BNP Paribas S.A.,

menetluses osales:

Prokuratura Rejonowa Gdańsk-Śródmieście w Gdańsku,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, kohtunikud M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (ettekandja)
ja N. Jääskinen,

kohtujurist: P. Pikamäe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Bank BGŻ BNP Paribas S.A., esindajad: *radcowie prawni* M. Konieczny ja M. Cymmerman,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, G. Koós ja R. D. Gesztelyi,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja P. Huurnink,

* Kohtumenetluse keel: poola.

– Euroopa Komisjon, esindajad: R. Troosters ja M. Owsiany-Hornung,
olles 12. novembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsuse 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT 2005, L 76, lk 16), mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24) (edaspidi „raamotsus“), artikli 1 punkti a, artikli 9 lõike 3 ning artikli 20 lõike 1 ja lõike 2 punkti b tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud menetluses, mille algatamist palus Centraal Justitieleel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB) (julgeoleku- ja justiitsministeeriumi juriidiliste kulude sissenõudmise keskbüroo (CJIB), Madalmaad) ja mis puudutab Adm. Verwerking Flitsgegevens CJIB HA Leeuwardeni (CJIB automaatkontrollikaamerate andmete töötlemisega tegelev Leeuwardeni teenistus, Madalmaad) poolt Varssavis (Poola) asukohta omava Bank BGŻ BNP Paribas S.A. filiaalile Gdańskis (Poola) määratud rahalise karistuse tunnustamist ja täitmist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Raamotsus

- 3 Raamotsuse põhjendused 1, 2 ja 4 on sõnastatud järgmiselt:
  - „(1) Euroopa Ülemkogu 15. ja 16. oktoobri 1999. aasta Tampere [(Soome)] istungil kiideti heaks vastastikuse tunnustamise põhimõtte, mis peaks [Euroopa Liidus] saama nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö nurgakiviks.
  - (2) Vastastikuse tunnustamise põhimõtet peaks kohaldama liikmesriigi kohtu- või haldusasutuse määratud rahaliste karistuste teises liikmesriigis sundtäitmise hõlbustamise eesmärgil.

[...]

  - (4) Raamotsus peaks samuti hõlmama liiklussüütegude eest määratud rahalisi karistusi.“
- 4 Raamotsuse artikli 1 „Mõisted“ punktis a on ette nähtud:

„Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

  - a) otsus – lõplik otsus, mille alusel nõutakse füüsiliselt või juriidiliselt isikult rahalise karistuse summa tasumist [...]“.

- 5 Raamotsuse artikli 4 „Otsuste edastamine ja keskasutusele tuginemine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Otsuse koos käesolevas artiklis ettenähtud tunnistusega võib edastada pädevatele asutustele liikmesriigis, kus füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle kohta otsus on tehtud, on vara või sissetulek, alaline elukoht, või juriidilise isiku korral tema registrijärgne asukoht.“

- 6 Raamotsuse artikli 5 „Reguleerimisala“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva raamotsuse alusel ja teo kahepoolset karistatavust kontrollimata toimub otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine järgmiste süttegede puhul, kui need on otsuse teinud riigis karistatavad ja nagu need on otsuse teinud riigi õigusaktidega määratletud:

– [...]

– käitumine, millega rikutakse liikluseeskirja, sealhulgas juhtimis- ja puhkeaegu, ning ohtlikke veoseid käsitlevate eeskirjade rikkumised,

– [...]“.

- 7 Raamotsuse artikli 6 „Otsuste tunnustamine ja täitmine“ kohaselt:

„Täidesaatva riigi pädevad asutused tunnustavad täiendavate formaalsusteta artikli 4 kohaselt edastatud otsust ja võtavad viivitamata vajalikud meetmed selle täitmiseks, välja arvatud, kui pädev asutus ei otsusta tugineda ühele artiklis 7 sätestatud mittetunnustamise või mittetäitmise põhjustest.“

- 8 Raamotsuse artikli 9 „Täitmise suhtes kohaldatav seadus“ lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 ja artikli 10 kohaldamist, reguleerib täidesaatva riigi õigus otsuse täitmist samamoodi nagu täidesaatva riigi rahalise karistuse korral. Üksnes täidesaatva riigi asutused on pädevad otsustama täitmismenetlust ja määrama kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas täitmise lõpetamise põhjused.

[...]

3. Juriidilise isiku suhtes rakendatav rahaline karistus pööratakse täitmisele isegi siis, kui täidesaatev riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.“

- 9 Raamotsuse artikli 20 „Rakendamine“ kohaselt:

„1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed hiljemalt 22. märtsiks 2007.

2. Liikmesriigid võivad kuni viieks aastaks alates käesoleva raamotsuse jõustumise kuupäevast piirata selle kohaldamist:

[...]

b) juriidiliste isikute suhtes tehtud otsuste puhul, mis on seotud käitumisega, mille puhul Euroopa õigusaktid sätestavad juriidiliste isikute vastutuse põhimõtte kohaldamise.“

Direktiiv (EL) 2015/413

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/413, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusnõuete rikkumise kohta (ELT 2015, L 68, lk 9), põhjendustes 1 ja 2 on märgitud:

„(1) Liiklusohutuse parandamine on liidu transpordipoliitika peamine eesmärk. Liit järgib liiklusohutuse parandamise poliitikat, mille eesmärk on vähendada liikluses hukkunute ja vigastatute arvu ning varalist kahju. Selle poliitika oluline komponent on karistuste järjepidev täitmine liidus toime pandud liiklusalaste õigusrikkumiste eest, mis kahjustavad olulisel määral liiklusohutust.

2. [...] Käesoleva direktiiviga püütakse tagada, et [...] oleks tagatud liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimise tõhusus.“

11 Direktiivi artiklis 2 „Reguleerimisala“ on sätestatud, et seda kohaldatakse lubatud sõidukiiruse ületamise korral.

12 Direktiivi artikli 4 „Liikmesriikidevahelise teabevahetuse kord“ lõike 3 kolmandas lõigus on sätestatud:

„Vastavalt käesolevale direktiivile kasutab õigusrikkumise toimumise liikmesriik saadud andmeid selleks, et välja selgitada isik, kes on isiklikult vastutav käesoleva direktiivi artiklis 2 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumise eest.“

Poola õigus

Kriminaalmenetluse seadustik

13 Raamotsuse sätted on Poola õigusesse üle võetud kriminaalmenetluse seadustiku (Kodeks postępowania karnego) (edaspidi „KrMS“) 66a. peatükis ja 66b. peatükis.

14 KrMS 66b. peatüki „[Liidu] liikmesriigi taotlus rahalist karistust määrava lõpliku otsuse täitmisele pööramiseks“ artiklis 611ff on ette nähtud:

„§ 1. Kui [liidu] liikmesriik, keda käesolevas peatükis nimetatakse „otsuse teinud riigiks“, esitab taotluse rahalisi karistusi määrava lõpliku otsuse täitmiseks, pöörab nimetatud otsuse täitmisele rajoonikohus, mille tööpiirkonnas on teo toimepanijal vara või sissetulek või kus on tema alaline või ajutine elukoht. Käesoleva peatüki sätete tähenduses on „rahaline karistus“ teo toimepanija kohustus tasuda otsuses nimetatud:

1) kuriteo eest karistusena määratud rahasumma;

[...]

§ 6. Kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse lõikes 1 nimetatud otsuste täitmisel Poola õiguse sätteid. [...].“

15 KrMS artiklis 611fg on sätestatud:

„Artikli 611ff lõikes 1 nimetatud otsuse täitmisest võib keelduda, kui:

1) tegu, millega seoses see otsus on tehtud, ei ole Poola õiguse järgi kuritegu, välja arvatud juhul, kui otsuse teinud riigi õiguse kohaselt on tegemist kas artiklis 607w nimetatud kuriteoga või

[...]

c) transpordi ohutuse vastase kuriteoga;

[...]“.

16 KrMS artikli 611fh kohaselt:

„§ 1. Kohus vaatab rahalise karistuse kohta tehtud otsuse täitmise küsimuse läbi istungil, kus on õigus osaleda prokuröri, teo toimepanijal, kui ta viib Poola Vabariigi territooriumil, ja tema kaitsjal, kui ta istungile ilmub. Kui teo toimepanijal, kes ei viibi Poola Vabariigi territooriumil, ei ole kaitsjat, võib pädeva kohtu esimees määrata talle kaitsja omal algatusel.

§ 2. Rahalise karistuse kohta tehtud otsuse täitmist käsitleva kohtumääruse peale on õigus esitada kaebus.

§ 3. Lõplik otsus rahaliste karistuste kohta, millele on lisatud artikli 611ff lõikes 2 nimetatud tunnistus, on täitedokument ja kuulub täitmisele Poolas pärast selle otsuse täitmist käsitleva määruse tegemist.

§ 4. Kui otsuse teinud riigi edastatud teave ei ole rahaliste karistuste määramise otsuse täitmist käsitleva otsuse tegemiseks piisav, palub kohus otsuse teinud riigi pädeval kohtul või muul asutusel esitada vajalikud andmed selleks ettenähtud tähtaja jooksul.

§ 5. Lõikes 4 nimetatud tähtaja mittejärgimise korral tehakse määrus otsuse täitmise kohta varem edastatud teabe põhjal.“

Kollektiivsete üksuste vastutust õigusvastaste tegude eest käsitlev seadus

17 28. oktoobri 2002. aasta seaduse, mis käsitleb kollektiivsete üksuste vastutust õigusvastaste tegude eest (Ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary) (*Dz. U.* nr 197, jrk nr 1661), põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni artiklis 2 on ette nähtud:

„1. Kollektiivse üksuse [...] moodustab juriidiline isik või organisatsiooniline üksus, kellel ei ole iseseisva õiguskandja staatust, kuid kellele on erinormidega antud õigus- ja teovõime, välja arvatud riigikassa, kohalikud omavalitsused ja nende liidud.

2. Kollektiivne üksus käesoleva seaduse tähenduses on samuti riigikassa osalusega äriühing, kohaliku omavalitsuse üksus või nende liit, asutamisel olev kapitaliühing, likvideerimisel olev üksus või ettevõtja, kes ei ole füüsiline isik või välismaine organisatsiooniline üksus.“

18 Seaduse artikli 22 kohaselt:

„Kriminaalmenetluse seadustiku sätteid kohaldatakse analoogia alusel menetlusele seoses kollektiivsete üksuste suhtes vastutuse kohaldamisega nende poolt süüteona karistatavate tegude toimepanemisel, kui käesoleva seaduse normides ei ole ette nähtud teisiti. [...]“.

Väärteomenetluse seadustik

- 19 Väärteomenetluse seadustiku (Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia) artikli 116b lõikes 1 on sätestatud:

„[Liidu] liikmesriigi esitatud ning trahvi, rahalise lisakaristuse või kahju hüvitamise kohustuse täitmist puudutavate taotluste või [liidu] liikmesriigi kohtu või muu ametiasutuse otsusega määratud rahalise karistuse täitmise taotluse suhtes kohaldatakse analoogia alusel kriminaalmenetluse seadustiku 66a. peatüki ja 66b. peatüki sätteid.“

Väärteoseadustik

- 20 Väärteoseadustiku (Kodeks wykroczeń) XI peatüki „Transpordi ohutuse ja -eeskirjade vastased väärteod“ artiklis 92a on ette nähtud:

„Sõiduki juhtimisel seaduse või liiklusmäärgiga kehtestatud kiirusepiirangu rikkujat karistatakse rahatrahviga.“

Tsiviilseadustik

- 21 Tsiviilseadustiku (Kodeks cywilny) artikli 33 kohaselt on juriidilised isikud riigikassa ja asutused, mis on erinormide alusel tunnustatud iseseisvaks õiguskandjaks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustik

- 22 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Kodeks postępowania cywilnego) artikli 64 lõikes 1 on sätestatud, et kohtumenetluse pooleks võib olla iga füüsiline ja juriidiline isik (kohtumenetlusteovõime). Kohtumenetlusteovõime on selle sätte kohaselt ka asutustel, mis ei ole iseseisvad õiguskandjad, kuid millele seadus sellise võime omistab.

Majandustegevuse vabaduse seadus

- 23 2. juuli 2004. aasta majandustegevuse vabaduse seaduse (Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej) (Dz. U. nr 173, jrk nr 1807) artikli 5 punktis 4 on mõiste „filiaal“ määratletud nii, et tegemist on ettevõtja majandustegevuse organisatsiooniliselt eraldiseisva ja iseseisva osaga, mille kaudu ettevõtja tegutseb väljaspool oma asukohta või peamist tegevuskohta.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 24 CJIB esitas 9. juulil 2017 Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańskule (Lõuna-Gdański rajoonikohus, Poola) taotluse CJIB automaatkontrollikaamerate andmete töötlemisega tegeleva Leeuwardeni teenistuse 25. novembri 2016. aasta otsuse (edaspidi „25. novembri 2016. aasta otsus“) tunnustamiseks ja täitmiseks, millega oli määratud Varssavis asukohta omava Bank BGŻ BNP Paribas filiaalile Bank BGŻ BNP Paribas S.A. Gdańskis (edaspidi „Bank BGŻ BNP Paribas Gdańsk“) 36eurone trahv.
- 25 Tegu, mille eest karistati, oli toime pandud Utrechtis (Madalmaad) 13. novembril 2016 ja tegemist oli lubatud kiiruse ületamisega 6 km/h Bank BGŻ BNP Paribas Gdański nimel registrisse kantud sõiduki juhi poolt.

- 26 Tunnistusest, mille CJIB lisas 25. novembri 2016. aasta otsusele, nähtub, et Bank BGŻ BNP Paribas Gdańskit selle otsuse tegemise menetluses ära ei kuulatud, kuid teda teavitati tema õigusest talle tehtud etteheited vaidlustada, ent ette nähtud tähtaja jooksul ta kaebust ei esitanud. Eelotsusetaotlusest nähtub, et seetõttu jõustus 25. novembri 2016. aasta otsus 6. jaanuaril 2017 ja et Madalmaade õiguse järgi aegub selles määratud karistus 6. jaanuaril 2022.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus korraldas käesoleva kohtuotsuse punktis 24 nimetatud CJIB taotluse läbivaatamiseks kohtuistung, kuhu põhikohtuasja pooled ei ilmunud ega esitanud ka seisukohti.
- 28 Kohus väidab, et KrMS 66b. peatükk, millega raamotsuse sätted Poola õigusesse üle võeti, kohaldub nii kuritegude suhtes tehtud otsuste kui ka väärteootsuste täitmise suhtes, sest sellele peatükile viidatakse väärteomenetluse seadustiku artikli 116b lõikes 1.
- 29 Siiski leiab see kohus, et raamotsust ei ole Poola õigusesse täielikult üle võetud, sest Poola õiguses puudub raamotsuse artikli 9 lõikes 3 sätestatud täidesaatva riigi kohustus pöörata juriidilisele isikule määratud rahaline karistus täitmisele isegi siis, kui see riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul viidatakse KrMS artiklis 611ff „teo toimepanijale“ ja tema „alalisele või ajutisele elukohale“. Kuigi tavakeeles võib mõistet „teo toimepanija“ tõlgendada laialt, hõlmates nii füüsilised kui juriidilised isikud, tuleb selle mõiste kontekstipõhise tõlgenduse järgi, võttes arvesse kriminaalmenetluse seadustiku ülesehitust ja viite puudumist registrijärgsele asukohale, asuda seisukohale, et mõiste „teo toimepanija“ KrMS artikli 611ff tähenduses hõlmab üksnes füüsilisi isikuid.
- 31 Järelikult ei ole KrMS artiklis 611ff ja sellele järgnevatel artiklites ette nähtud võimalust täita juriidilisele isikule määratud rahalist karistust.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei ole sellist võimalust ette nähtud ka seaduses, mis käsitleb kollektiivsete üksuste vastutust õigusvastaste tegude eest, sest seda seadust ei kohaldata kollektiivsete üksuste toimepandud väärtegude suhtes, selle kohaldamisala on piiratud kuritegude ja maksualaste süütegudega.
- 33 Raamotsuse Poola õiguskorda mittetäieliku ülevõtmise tulemusena puuduvad seega normid juriidilistele isikutele määratud rahaliste karistuste tunnustamise ja täitmise võimaluse kohta, mistõttu keelduvad Poola kohtud järjekindlalt selliseid karistusi määravate otsuste tunnustamisest ja täitmisest.
- 34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Kohtu praktikast, eelkõige 29. juuni 2017. aasta kohtuotsusest Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503) nähtub, et isegi kui raamotsustel puudub vahetu õigusmõju, peavad liikmesriigi asutused ja eelkõige liikmesriigi kohtud nende menetluses olevaid vaidlusi lahendades tõlgendama riigisisest õigust kooskõlas raamlepingute sätetega, et tagada liidu õiguse täielik tõhusus. Liikmesriigi õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõte ei või siiski olla aluseks riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendusele.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib aga, et mõiste „teo toimepanija“ lai tõlgendamine nii, et see hõlmaks ka juriidilisi isikuid ja tagatud oleks Poola õiguse kooskõla raamotsusega, tähendaks *contra legem* tõlgendust.
- 36 Järelikult küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimeses küsimuses, millised tagajärjed tulenevad Poola õiguse vastuolust raamotsusega ja täpsemalt, kas sellisel juhul peab ta jätma kohaldamata riigisisese õigusnormi, kui seda ei ole võimalik kooskõlalisel tõlgendamisel, või asendada selle riigisisese õiguses teiste kooskõlaliste normide puudumisel raamotsuses sisalduva normiga.

- 37 Ka eelotsusetaotluse esitanud kohtu teine küsimus puudutab mõistet „juriidiline isik“. Selle kohta märgib ta, et Poola õiguse järgi kantakse juriidilise isiku filiaal äriregistrisse, ilma et sellel oleks oma asukohta. Hoolimata organisatsioonilisest sõltumatuses ei ole filiaalil emaaettevõtjast erinevat iseseisva õiguskandja staatust ega kohtumenetlustevõimet. Seevastu näib, et Madalmaade õiguses hõlmab juriidilise isiku mõiste ka juriidilise isiku organisatsioonilisi üksusi.
- 38 Sellistel asjaoludel küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas mõistet „juriidiline isik“ raamotsuse artikli 1 punkti a ja artikli 9 lõike 3 tähenduses tuleb mõista nii, et see on liidu õiguse autonoomne mõiste või tuleb seda tõlgendada vastavalt otsuse teinud riigi või täidesaatva riigi õigusele.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tuleb seda mõistet tõlgendada vastavalt otsuse teinud riigi õigusele, sest see riik määrab rahalise karistuse enda õigusnormide järgi.
- 40 Neil asjaoludel otsustas Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku (Lõuna-Gdański rajoonikohus) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas raamotsuse [...] artikli 1 punkti a, artikli 9 lõike 3 ning artikli 20 lõike 1 ja lõike 2 punkti b sätteid tuleb tõlgendada nii, et täitmisele pööramiseks edastatud otsus, millega on määratud juriidilisele isikule rahaline karistus, tuleb täidesaatvas riigis täita ka juhul, kui liikmesriigi õigusnormides, millega see raamotsus on üle võetud, ei ole ette nähtud võimalust täita otsust, millega määratakse selline karistus juriidilisele isikule?
2. Kas jaatava vastuse korral esimesele küsimusele tuleb raamotsuse [...] artikli 1 punktis a ja artikli 9 lõikes 3 kasutatud mõistet „juriidiline isik“ tõlgendada:
- vastavalt otsuse teinud riigi õigusaktidele (artikli 1 punkt c),
  - vastavalt täidesaatva riigi õigusaktidele (artikli 1 punkt d) või
  - liidu õiguse autonoomse mõistena,

ja kas see hõlmab lõppkokkuvõttes ka juriidilise isiku filiaali, hoolimata sellest, et juriidilise isiku filiaal ei ole täidesaatvas riigis iseseisev õiguskandja?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Teine küsimus

- 41 Teise küsimusega, mida tuleb käsitleda enne esimest küsimust, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsuse artikli 1 punktis a ja artikli 9 lõikes 3 toodud mõistet „juriidiline isik“ tuleb tõlgendada vastavalt rahalise karistuse määranud otsuse teinud riigi õigusele või täidesaatva riigi õigusele või kas tegemist on liidu õiguse autonoomse mõistega.
- 42 Selle kohta tuleb märkida, et kuigi raamotsuses ei ole mõistet „juriidiline isik“ määratletud, on raamotsuse sätetes sellele viidatud mitu korda, eelkõige artikli 1 punkti a ja artikli 9 lõike 3 sõnastuses ning nende sätete tõlgendamist on eelotsusetaotluse esitanud kohus palunud.
- 43 Sellise määratluse puudumisel tuleb selle mõiste tõlgendamisel tugineda raamotsuse üldisele ülesehitusele ja eesmärgile.
- 44 Mis puudutab raamotsuse üldist ülesehitust, siis selle artiklis 5 on loetletud sütteod, mille korral toimub teo kahepoolset karistatavust kontrollimata otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine, ning täpsustatakse, et nende süütegude määratlused on ette nähtud otsuse teinud riigi õiguses. Nagu märkis

ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 66 ja 67, nähtub sellest artiklist, et otsuse teinud riigi õigusega on reguleeritud kriminaalvastutuse elemendid, eelkõige karistus ning see, millisele üksusele see karistus määratakse.

- 45 Rahalist karistust määrava otsuse täitmine on seevastu raamotsuse artikli 9 järgi reguleeritud täidesaatva riigi õigusega, mis tähendab, et esiteks on üksnes täidesaatva riigi asutused pädevad otsustama täitmismenetlust ja määrama kõik sellega seotud meetmed, sealhulgas täitmise lõpetamise põhjused, ja teiseks, et juriidilise isiku suhtes kohaldatav rahaline karistus pööratakse täitmisele isegi siis, kui täidesaatev riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.
- 46 Eeltoodust nähtub, et raamotsuse üldise ülesehituse järgi tuleb mõistet „juriidiline isik“ tõlgendada kooskõlas rahalise karistuse määranud otsuse teinud riigi õigusega.
- 47 Seda järeldust kinnitab ka raamotsuse eesmärk.
- 48 Selle kohta tuleb märkida, et nagu tuleneb eeskätt raamotsuse artiklitest 1 ja 6 ning selle põhjendustest 1 ja 2, on raamotsuse eesmärk kehtestada selliste otsuste piiriülese tunnustamise ja täitmise tõhus mehhanism, millega määratakse lõplikult rahaline karistus füüsilisele või juriidilisele isikule mõne raamotsuse artiklis 5 nimetatud süüteo eest (14. novembri 2013. aasta kohtuotsus Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, punkt 27, ja 5. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Centraal Justitieel Incassobureau (rahaliste karistuste tunnustamine ja täitmine), C-671/18, EU:C:2019:1054, punkt 29).
- 49 Nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 68, on raamotsuse eesmärk tagada rahaliste karistuste täitmine tänu vastastikuse tunnustamise põhimõttele, ühtlustamata seejuures liikmesriikide karistusõigust.
- 50 Vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis on raamotsuse alustala, tähendab raamotsuse artikli 6 kohaselt, et kuna liikmesriigid on põhimõtteliselt kohustatud täiendavate formaalsusteta tunnustama raamotsuse artikli 4 kohaselt edastatud otsust, millega määratakse rahaline karistus, ja võtma viivitamata kõik vajalikud meetmed selle täitmiseks, tuleb sellise otsuse tunnustamata või täitmata jätmise põhjusi tõlgendada kitsalt (14. novembri 2013. aasta kohtuotsus Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, punkt 29, ja 5. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Centraal Justitieel Incassobureau (rahaliste karistuste tunnustamine ja täitmine), C-671/18, EU:C:2019:1054, punkt 31).
- 51 Käesolevas asjas nähtub eelotsusetaotlusest, et karistus, mille täitmist CJIB taotleb, määrati formaalselt Bank BGŻ BNP Paribas Gdańskile, mis on Varssavis asukohta omava Bank BGŻ BNP Paribase filiaal ja millel ei ole Poola õiguse järgi iseseisva õiguskandja staatust ega kohtumenetlusteovõimet. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võib see asjaolu praktikas kaasa tuua võimatuse täita raamotsuse alusel rahalist karistust, mille täitmist on taotlenud teise liikmesriigi pädev asutus.
- 52 Siiski tuleb märkida, et nagu nähtub eelotsusetaotlusest, ei ole filiaalil Poola õiguse järgi äriühingust, kellele ta kuulub, eristuvat iseseisva õiguskandja staatust. Sellistel tingimustel ja kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei jõuta teistsugusele seisukohale, näib, et Bank BGŻ BNP Paribas Gdański tegevus on omistatav Bank BGŻ BNP Paribasele ja karistust võib pidada viimasele kohaldatavaks. Järelikult võib karistuse täita vastavalt täidesaatva riigi õigusele äriühingu Bank BGŻ BNP Paribas suhtes.
- 53 Järelikult, kuna filiaal ja äriühing, millele see kuulub, moodustavad Poola õiguse järgi ühe juriidilise üksuse, saab esimesele kätte toimetatud rahalist karistust määravat otsust pidada kehtivalt kättetoimetatuks teisele, millel on kohtumenetlusteovõime, sealhulgas otsuse täitmise staadiumis.
- 54 Ka tuleb üldiselt märkida, et direktiivi 2015/413 sätetes, mida kohaldatakse liiklusohutusnõuete rikkumise korral ja eelkõige lubatud sõidukiiruse ületamisel, on ette nähtud, et liikmesriigid peavad lojaalsest koostööst lähtudes hõlbustama piiriülest teabevahetust selliste rikkumiste korral, et

hõlbustada karistuste kohaldamist, kui sellised rikkumised on toime pandud teises liikmesriigis kui asjaomase sõiduki registreerimise liikmesriigis, ja aidata seega kaasa selle direktiivi eesmärgi järgimisele, milleks on tagada kõigi liidu liiklejate kaitstuse kõrge tase.

- 55 Selleks nõuab piiriülene teabevahetus, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 73, et andmed, mille esitab sõiduki registreerimiskoha liikmesriik, milleks on käesoleval juhul täidesaatev riik, peavad võimaldama tuvastada nii sõiduki registreeritud omaniku kui ka isiku, kes vastutab riigisisese õiguse järgi liikluse rikkumise eest, et hõlbustada võimaliku rahalise karistuse täitmist.
- 56 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et raamotsuse artikli 1 punktis a ja artikli 9 lõikes 3 toodud mõistet „juriidiline isik“ tuleb tõlgendada vastavalt rahalise karistuse määranud otsuse teinud riigi õigusele.

Esimene küsimus

- 57 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsust tuleb tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriigi kohut jätma kohaldamata riigisisese õiguse sätte, mis ei ole kooskõlas raamotsuse artikli 9 lõikega 3.
- 58 Nagu nähtub raamotsuse artikli 1 punktist a koostoimes artikli 9 lõikega 3, tuleb juriidilisele isikule selle raamotsuse tähenduses määratud rahaline karistus täita täidesaatval riigil. Raamotsus, mille siduvust on rõhutatud kohtupraktikas (vt selle kohta 16. juuni 2005. aasta kohtuotsus Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, punktid 33 ja 34) paneb liikmesriikidele seega kohustuse täita rahaline karistus sõltumata küsimusest, kas riigisisised õigusnormid tunnustavad juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.
- 59 Sellega seoses küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas ta peab liidu õiguse esimese põhimõttest tulenevalt jätma kohaldamata riigisisese õiguse sätte, kui seda ei ole võimalik kooskõlalisel tõlgendada, või asendada selle teiste kooskõlas olevate riigisisese õiguse sätete puudumisel raamotsuse enda sätetega.
- 60 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, paneb esimese põhimõte kõigi liidu õigusnormide toime tagamiseks eelkõige liikmesriikide kohtutele kohustuse tõlgendada riigisisest õigust võimalikult suures ulatuses liidu õigusega kooskõlas (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 57).
- 61 Kui riigisiseseid õigusnorme ei ole võimalik tõlgendada kooskõlas liidu õiguse nõuetega, peab iga liikmesriigi kohus oma pädevuse piires liikmesriigi organina tema menetluses olevas kohtuvaidluses jätma kohaldamata iga riigisisese õigusnormi, mis on vastuolus vahetut õigusmõju omava liidu õigusnormiga (vt selle kohta 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punktid 58 ja 61 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Liidu õigusnormile, millel vahetut õigusmõju ei ole, ei saa aga tugineda liidu õiguse kohaldamisalasse jäävas kohtuvaidluses, et jätta kohaldamata selle õigusnormiga vastuolus olev riigisisene õigusnorm (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 62).
- 63 Euroopa Kohus on seega otsustanud, et liikmesriigi kohtu kohustus jätta kohaldamata liidu õigusnormiga vastuolus olev riigisisene õigusnorm, kuigi see kohustus tuleneb selle liidu õigusnormi tunnustatud esimesest, on siiski sõltuv tingimusest, et liidu õigusnormil on nimetatud kohtu lahendada olevas vaidluses vahetu õigusmõju. Järelikult ei ole liikmesriigi kohus kohustatud ainuüksi liidu õiguse alusel jätma kohaldamata liidu õigusnormiga vastuolus olevat riigisisest õigusnormi, kui sellel liidu õigusnormil ei ole vahetut õigusmõju (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 68).

- 64 Mis puudutab raamotsust, siis see on vastu võetud liidu varasema kolmanda samba raames, eelkõige EL aluslepingu artikli 31 lõike 1 punkti a ja artikli 34 lõike 2 punkti b alusel. Kuna raamotsust ei ole pärast Lissaboni lepingu jõustumist kehtetuks tunnistatud, tühiseks tunnistatud või muudetud, tuleneb protokoll (nr 36) üleminekusätete kohta artiklist 9, et selle toimet reguleerib jätkuvalt EL alusleping ja sellel ei ole järelikult vahetut õigusmõju (vt analoogia alusel 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punktid 69 ja 70).
- 65 Samuti nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et kuigi raamotsustel ei saa olla vahetut õigusmõju, on liikmesriikide asutustel nende siduvusest tulenevalt siiski alates kõnealuste raamotsuste ülevõtmistähtaja möödumisest riigisisese õiguse kooskõlalise tõlgendamise kohustus (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Riigisisese õiguse kohaldamisel tuleb liikmesriigi asutustel tõlgendada seda õigust võimalikult suures ulatuses asjakohase raamotsuse sõnastust ja eesmärki arvestades, võttes seejuures arvesse kogu riigisisest õigust ja kasutades selles tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada asjasse puutuva raamotsuse täieulatuslik toime ja saavutada raamotsuse eesmärgiga kooskõlas olev tulemus (vt selle kohta 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punktid 73 ja 77 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Siiski tuleb märkida, et riigisisese õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõttel on teatavad piirid, mis tulenevad esiteks sellest, et raamotsuse alusel ja sõltumata selle rakendamiseks vastu võetud seadusest ei tohi see kaasa tuua süüteo toime pannud isikute kriminaalvastutust või raskendada seda vastutust (vt selle kohta 8. novembri 2016. aasta kohtuotsus Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punktid 63 ja 64, ning 29. juuni 2017. aasta kohtuotsus Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, punkt 32), ja teiseks ei saa see olla aluseks riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendusele (29. juuni 2017. aasta kohtuotsus Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Selles kontekstis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et liikmesriigi kohus ei saa põhjendatult asuda seisukohale, et tal ei ole võimalik tõlgendada riigisisese õiguse sätet kooskõlas liidu õigusega ainuüksi seetõttu, et riigisisese pädevad asutused on seda sätet järjepidevalt tõlgendanud viisil, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika). Need kaalutlused kehtivad *a fortiori* ka õigusteoorias väljendatud seisukohtade suhtes.
- 69 Käesolevas asjas tuleb esiteks märkida, et kuivõrd eelotsusetaotluse esitanud kohtu väitel ei saa tõlgendada Poola õigust kooskõlas raamotsuse eesmärkidega tulenevalt muu hulgas liikmesriigi kohtupraktikast, sealhulgas apellatsioonistme kohtu praktikast, ja osadest õigusteoorias väljendatud seisukohtadest, siis see kohus ei saa tugineda temast endast tulenevatele asjaoludele ja nendest järeldada, et ta ei saa tõlgendada riigisisest õigust kooskõlas liidu õigusega.
- 70 Teiseks tuleb nentida, et vastupidi sellele, mida pakuvad Poola valitsus ja Euroopa Komisjon, on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et Poola õiguse kooskõlaliseks tõlgendamiseks raamotsusega tuleks seda õigust tõlgendada *contra legem*. Selle kohtu sõnul ei saa KrMS artikli 611ff lõikes 1 kasutatud mõistet „teo toimepanija“ tõlgendada laialt, nii et see hõlmaks ka juriidilisi isikuid. Ka ükski teine riigisisene säte, sealhulgas seadus, mis käsitleb kollektiivsete üksuste vastutust õigusvastaste tegude eest, mis ei kohaldu väärtegade suhtes, ei võimalda tagada Poola õiguse kooskõla raamotsusega.
- 71 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et mis puudutab riigisisese õiguskorra normide tõlgendamist, siis peab Euroopa Kohus põhimõtteliselt tuginema eelotsusetaotlusest tulenevatele hinnangutele. Nimelt ei ole Euroopa Kohus väljakujunenud praktika kohaselt pädev tõlgendama liikmesriigi õigust (10. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus ET, C-97/18, EU:C:2019:7, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 72 Järelikult saab ainult eelotsusetaotluse esitanud kohus hinnata, kas Poola õigust saab tõlgendada nii, et see võimaldab täita juriidilisele isikule määratud rahalise karistuse kooskõlas raamotsuse artikli 9 lõikes 3 toodud nõudega.
- 73 Siiski on Euroopa Kohus, kes peab andma eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele tarviliku vastuse, pädev andma põhikohtuasja toimikust ning talle esitatud seisukohtadest tuletatud juhiseid, mis võimaldavad eelotsusetaotluse esitanud kohtul asja lahendada (29. juuni 2017. aasta kohtuotsus Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 74 Käesoleval juhul tuleb märkida, et vastavalt Poola valitsuse ja komisjoni seisukohtadele kujutavad KrMS 66b. peatüki sätted endast sobivat õiguslikku alust juriidilisele isikule väärteo toimepanemise eest rahalist karistust määrava otsuse tunnustamiseks ja täitmiseks, sest miski ei takista mõistet „teo toimepanija“ laialt tõlgendada. Eelkõige leiab Poola valitsus, et selle peatüki sätetes viite puudumine registrijärgsele asukohale ei kujuta endast ületamatut takistust sellisele tõlgendusele. Ta märgib selle kohta, et KrMS artikli 611ff lõikes 1 antakse pädevus täita rahalist karistust ka kohtule, mille tööpiirkonnas on „teo toimepanijal“ vara või sissetulek, seda kriteeriumi saab täies ulatuses kohaldada juriidiliste isikute suhtes.
- 75 Nii nagu Poola valitsus ja komisjon, märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 54, et mõiste „teo toimepanija“ tõlgendamisel karistuste täitmist käsitlevate kriminaalmenetluse seadustiku sätete tähenduses ei tule lähtuda selle mõiste tähendusest materiaalses karistusõiguses ja seda tuleb tõlgendada nii, et sellega peetakse silmas üksust, kellele on lõplik rahaline karistus määratud, olgu siis tegu juriidilise või füüsilise isikuga.
- 76 Lisaks nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et mitu Poola kohut on Madalmaades juriidilistele isikutele liiklusrikkumiste eest määratud rahaliste karistuste täitmise taotlusi juba rahuldanud.
- 77 Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul eeltoodud kaalutlusi arvestades kontrollida, kas KrMS 66b. peatüki kontekstis kasutatud mõistele „teo toimepanija“ saab anda sellist tõlgendust.
- 78 Lõpuks tuleb märkida, et sellise tõlgendusega ei kaasne juriidiliste isikute vastutuse võimalikku raskendamist, selle vastutuse ulatus on kindlaks määratud otsuse teinud riigi õiguses.
- 79 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et raamotsust tuleb tõlgendada nii, et see ei kohusta liikmesriigi kohut jätma kohaldamata riigisisese õiguse sätet, mis ei ole kooskõlas raamotsuse artikli 9 lõikega 3, millel puudub vahetu õigusmõju. Siiski tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul tõlgendada võimalikult suures ulatuses riigisisest õigust kooskõllaliselt, et tagada selle raamotsusega järgitava eesmärgiga kooskõlas olev tulemus.

Kohtukulud

- 80 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsuse 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta, mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK, artikli 1 punktis a ja artikli 9 lõikes 3 toodud mõistet „juriidiline isik“ tuleb tõlgendada vastavalt rahalise karistuse määranud otsuse teinud riigi õigusele.**

- 2. Raamotsust 2005/214, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, tuleb tõlgendada nii, et see ei kohusta liikmesriigi kohut jätma kohaldamata riigisisese õiguse sätet, mis ei ole kooskõlas raamotsuse 2005/214, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, artikli 9 lõikega 3, millel puudub vahetu õigusmõju. Siiski tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul tõlgendada võimalikult suures ulatuses riigisisest õigust kooskõlaliselt, et tagada raamotsusega 2005/214, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, järgitava eesmärgiga kooskõlas olev tulemus.**

Allkirjad